

Nederlandse hondenrassen (3)

Hollandse Smoushond

Het derde Nederlandse hondenras is, in tegenstelling tot nummer één en twee, géén werkhond. Het is een opmerkelijk ras, dat in de negentiende eeuw aanwezig is, na de Tweede Wereldoorlog verdwenen blijkt te zijn, en nu is het er weer. We hebben te maken met de reconstructie van een uitgestorven hondenras. Het bijzondere verhaal van de Hollandse Smoushond...



Alice van Kempen



• Een Hollandse Smoushond. Schilderij van de Nederlandse schilder Conradijn Cuneus (1828-1895). In bezit van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland.

Herkomst

Dit ras kan niet bogen op een historie van eeuwen, want pas vanaf 1850 is zijn verleden traceerbaar. Hij wordt dan gebruikt als stalhond bij paarden en omdat paardenvoer in de stal wordt bewaard, is dit een plek waar ratten en muizen graag vertoeven. Het verhaal gaat dat de Smoushond in die periode vooral in het bezit van Amsterdamse en Rotterdamse joden is. 'Smous' is in die tijd een vaak gebezigde bijnaam voor joden en dat zou een verklaring voor de naam kunnen betekenen. Echter, meer aannemelijk is dat de naam afkomstig is van de snor en baard, die het ras heeft, in de volksmond 'Smousbaard' en afgekort tot Smous. Een zekere heer Pulzer beheert in het centrum van Amsterdam een bierhuis. Hij heeft er geen problemen mee als zijn gasten hun hondjes meebrengen. Deze hondjes lijken zoveel op elkaar dat ze hoogstwaarschijnlijk verwant zijn. De leverancier ervan is de hondenhandelaar C.J. Abraas. Hij verkoopt ze voor de Koopmansbeurs (nu de

Beurs van Berlage) en ook in zijn paardenstal, niet ver van het café. In de literatuur lezen we dat ene heer Stinstra *een der eerste voorvechters van onzen Hollandschen Smous* wordt genoemd. Als de kennelclub 'Cynophilia' in 1890 een tentoonstelling organiseert, keurt Stinstra de Smoushonden. Er komen er helaas maar vier.

Abraas geeft het 'ras' de naam 'Heeren Stalhonden', deftig genoeg voor zijn clientèle, maar hij laat niet los waar hij de hondjes vandaan haalt. Het is aannemelijk dat ze uit Duitsland komen en het de gele exemplaren van de Duitse Ruwharige Pinscher zijn; geel is in Duitsland een miskleur. Ook de Ierse Terrier zou gebruikt zijn in de fokkerij van Smoushonden. Hoe populair de Smous dan is, blijkt uit het feit dat er in 1874 al twintig op een tentoonstelling verschijnen. In 1905 wordt de eerste rasvereniging opgericht en worden de raspunten op papier gezet. Een opmerkelijke vereiste is: *Geschikt om een paard, rijtuig of rijwiel te vergezellen. Geen dameshond.* In dat jaar start ook de eerste rasvereniging, die in 1925 wordt gevolgd door een tweede en in 1978 door een derde. Door gebrek aan interesse sterven de eerste twee rasverenigingen een stille dood en het ras dreigt te volgen. Na 1925 is er een korte opleving en maakt het ras tot aan de Tweede Wereldoorlog een zekere bloei door. Er is een aantal fokkers dat regelmatig fokt en tentoonstellingen bezoekt. Na 1949 wordt het stil om de Smous en uitsterven is hun lot. Echter, in 1973 pakt mevr. Riek Barkman de draad op met het ambitieuze plan om de Smoushond te reconstrueren. Dat moet zonder levende exemplaren en dus met gebruikmaking van lookalikes, die overal in het land worden opgespoord. Het huidige bestand is opgebouwd uit dertig 'vondelingen'.



OP DE WINNER SHOW

Tijdens de Winnershow op **26 en 27 november** in de Amsterdamse RAI worden de Hollandse Smoushonden op zaterdag 26 november gekeurd. Maar op de beide Winnerdagen kunt u met het ras kennismaken in het 'hondendorp' van de Winner. Meer informatie vindt u op de website: www.winnershow.nl



• In de literatuur lezen we dat ene heer Stinstra *'een der eerste voorvechters van onzen Hollandschen Smous'* wordt genoemd. Hij speelt inderdaad een sleutelrol in de vroege geschiedenis van het ras. Zo is hij rond 1890 de eigenaar van 'Tommy', en die Smoushond staat in binnen- en buitenlandse hondentijdschriften als *'de enige goede vertegenwoordiger van het ras'*.



• *Mevrouw Riek Barkman (links) met de schrijfster, in 1995. Zonder mevrouw Barkmans tomeloze inzet, zou de Hollandse Smoushond niet bestaan. (Foto: Marinus Nijhoff).*

Gedurende het fokprogramma worden Border Terriers ingefokt om gewenste eigenschappen toe te voegen. Mevr. Barkman reist jarenlang door het hele land om Smoushonden te zoeken én te bezoeken om te kijken wat er uit een bepaalde combinatie is geboren. De fokkerij is nu in handen van de Stichting Terugfokprogramma Hollandse Smoushond. Na het overlijden van mevr. Barkman, in 2008, wordt de fokkerij van de Hollandse Smoushond geleid door mevr. Fredie van der Giessen. Nog steeds is het een ras 'under construction' - in opbouw en is het exterieur ondergeschikt aan het karakter en de gezondheid.

Werk

De Hollandse Smoushond is geen werkhond, hoewel hij vroeger in het bierhuis en de stallen ongetwijfeld muizen en ratten heeft gevangen, iets wat hij ook nu nog zou kunnen. Wat

hij ook niet is, is een schoothondje. De Hollandse Smoushond is nu een echte gezinshond.

Uiterlijk

Dit ras heeft een handzaam formaat; met een schouderhoogte van 35 tot en met 42 cm eist hij niet veel plaats voor zichzelf op. Na het verbod op het couperen van staarten, ziet de Hollandse Smous er iets anders uit dan voor de Tweede Wereldoorlog. Zo heeft hij nu een vrolijke, lange staart. Het is een klein, ruwharig, geel hondje, vierkant en krachtig gebouwd. Het hoofd is het meest karakteristieke deel vanwege het opvallende garnituur: de haren op wangen, snor, baard en wenkbrauwen. Zijn ogen zijn donker, groot en rond en met een vriendelijke en levendige uitdrukking. Ook de vacht van dit ras is niet alledaags; die moet grof, hard, ruw en recht zijn. Op het eerste gezicht lijkt het alsof hij in weken niet is gekamd. De vacht is eenkleurig geel, maar in alle schakeringen. Fokkers hebben een voorkeur voor donker strogeel.

Op dit moment is er bij de rasvereniging een wachtlijst voor pups van één jaar. Bijzonder is dat als men een Smoushond aanschaft, men belooft dat er één keer mee zal worden gefokt, uiteraard als de hond daarvoor geschikt is. Ook geldt er een verbod op exporteren en dat betekent dat de Smoushond buiten onze grenzen niet voorkomt.

Huishond

Na de aanschaf van een pup – altijd via de rasvereniging – is het volgen van gehoorzaamheids cursussen een must; ook Smoushonden hebben behoefte aan leiding. Zijn de cursussen succesvol afgesloten, kan worden gekozen voor andere bezigheden. In een gezin met kinderen voelt dit ras zich prima thuis; de meeste zijn

aanhankelijk, vrolijk en vriendelijk, niet zenuwachtig en niet kefferig. Zijn aanhankelijkheid heeft een keerzijde: alleen thuis blijven is niet zijn favoriete bezigheid en moet dus vanaf het begin worden aangeleerd. De vacht moet worden onderhouden door de hond tweemaal per jaar met de hand te (laten) plukken. Reuen in de puberteit zouden zich dominant kunnen gaan gedragen ten opzichte van andere reuen en bij de opvoeding moet daarom van meet af aan duidelijk zijn wie de roedelleider is; in géén geval de hond. Teven worden gemiddeld twee keer per jaar loops; dat duurt circa drie weken. Belangrijk is dat de nieuwe eigenaar goed bij zijn keuze past – en andersom. Wie loopsheid lastig vindt, moet liever geen teef kiezen. Overleg uw (woon)situatie en wensen met de fokker van uw keuze.

Activiteiten

Gehoorzaamheid, agility en flyball zijn geschikte sporten voor deze beweeglijke en krachtige hond. Want, al is hij klein van stuk, ook de Smoushond moet worden beziggehouden. Nieuwe sporten waaraan de Smous zeker kan deelnemen zijn dogfrisbee en dogdancing. En hij werkt ook als reddingshond. Als men tentoonstellingen en clubmatches gaat bezoeken, moet de hond in volle vacht zijn. ◀

INFORMATIE

- Rasvereniging: **Hollandse Smoushonden Club** (www.smoushond.nl)
- Raad van Beheer op Kynologisch Gebied (www.raadvanbeheer.nl)
- Hondensport: www.raadvanbeheer.nl/verenigingen-en-activiteiten/hondenopvoeding-hondensport/
- Cynophilia (www.cynophilia.nl)
- Literatuur: 'De Hollandse Smoushond' (www.smoushond.nl)